

ПАЛІТРА КОЛЕКТИВНИХ ВИДАНЬ: СПРОБА ТИПОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

Урізноманітнення типів та видів видань, пошук нових або використання призабутих форм видавничого втілення на сьогодні є вимогою часу з багатьох причин, серед яких: все більша комерціалізація видавництва, намагання видавців, випускаючи не лише якісну, але й багатоманітну книжкову продукцію, подбати одночасно і про успішність підприємства, і про його імідж; зростання читачьких вимог до видань. Саме тому не втрачають актуальності дослідження типології книги, що має вагоме значення при вивченні репертуарно-асортиментних аспектів видавничої галузі.

У сучасному книгознавстві питання типології в цілому і типології окремих видів перебувають у стадії активного розроблення – це, очевидно, і є причиною того, що типологічна система ще не є досконалою, все таки у ній багато прогалин і недоліків. Разом із тим нагромаджено значний науковий і практичний досвід. Класифікація видань найбільш розроблена і відображена у державних і галузевих стандартах [2], вагомий внесок у розвиток типології видань здійснили Г. М. Швецова-Водка [12], О. І. Акопов [1], С. Г. Кулешов [6, 7].

На основі вищеназваних досліджень, чинного стандарту ДСТУ 3017-95. «Видання. Основні види: Терміни та визначення» [2], а також з урахуванням реалій українського книжкового ринку (їх відображення знаходимо у бібліотечно-бібліографічному покажчику «Нові видання України» [9]), зробимо спробу вибудувати типологічну систему колективних видань.

Насамперед зазначимо, що колективне авторство, а відтак і колективні видання – явища малодосліджені. Проте, по-перше, різні колективні

видання наявні у репертуарах багатьох українських видавництв, а відповідно, – і на книжковому ринку. По-друге, у низці авторитетних довідкових видань [8, 10] зафіксовані терміни на позначення явища створення тексту (видання) кількома особами: розмежовуються поняття «**автор індивідуальний**» та «**автор колективний**»; «**моновидання**» та «**полівидання**». Синонімом до полівидання є збірник; дослідники виокремлюють поняття «**колективний збірник**». Зафіксовано і терміни: «**авторський колектив**», «**керівник авторського колективу**», «**співавтор**», «**співавторство**». Наявність у науковому обігу наведених термінів засвідчує існування особливої форми продукування текстів та видань: *колективної*, а якщо така форма існує, то, природно, існує її видавниче втілення. По-третє, у Законі України «Про авторське право і суміжні права», в статті 13 регулюються правовідносини співавторів, що також є доказом активного функціонування колективної форми авторства. Усе це свідчить про потребу відображення колективних видань у типологічній системі. Природно, колективні видання не можуть претендувати на виокремлення у вид, адже «колективність» є лише однією з типологічних ознак, що, до речі, впливає і на програму підготовки книги, і на позиціонування видання на ринку. Крім того, об'єктом роботи колективу авторів може стати будь-що, жодних тематичних обмежень немає; тексти й видання, що передбачали творчу працю багатьох авторів, можуть виконувати різні соціальні функції, а отже, – призначатися різним категоріям читачів. Колективне авторство може траплятися у всіх трьох родах літератури: образній (художній), понятійній (функціональній), понятійно-образній (публіцистичній) та, відповідно, у всіх видах літератури. Так, рекламна література майже цілком передбачає колективну роботу, особливо, коли йдеться про складання слогана та інших рекламних текстів. Надзвичайно ефективним є колективне авторство у довідковій літературі, зокрема, з тих міркувань, що доводиться опрацьовувати великі обсяги різноманітного матеріалу. Наукові дослідження в наш час можуть ефективно здійснюватися лише в спеціально організованих установах, що означає роботу в колективі, яка стосується і опрацювання результатів наукових досліджень, і їх втілення у різноманітні наукові видання. Поряд із індивідуальною авторською роботою репрезентується співавторство у художній, дитячій, навчальній, світоглядній літературі.

Пласт колективних видань має свою специфічну рису – особливе створення, і однією з базових, засадничих класифікаційних ознак мала б стати ознака *авторського складу*, за якою є цілком очевидним поділ на *моноавторські* та *поліавторські (колективні)* видання. Варто зазначити, що основні типи колективних видань враховані і у стандарті, і у науково-практичних посібниках, але, на наш погляд, із введення ознаки авторського складу видання поділ буде логічнішим, чіткішим, виразнішим. Чинний стандарт не передбачає поділу видань за такою ознакою, хоча практика авторського написання і видавничого втілення засвідчує його правомірність. Якщо накласти ознаку авторського складу на ознаку *склад основного тексту*, можемо простежити два аспекти колективного авторства, з якими стикаємося у видавничій практиці і з якими доводиться працювати редактору:

1) неподільне співавторство, колективне авторство окремого твору, результатом якого стає *моновидання*, – видання, що містить один твір, створений двома чи більше авторами (*колективна монографія, колективний підручник, колективний довідник* тощо);

2) роздільне співавторство, наслідком якого є *збірник* (колективний) – видання, що вміщує низку творів різних авторів. За змістовим наповненням розрізняють жанрові, тематичні, жанрово-хронологічні, хронологічні збірники. Ще однією класифікаційною ознакою збірників є *періодичність*. Існує розподіл на *неперіодичні* (виходять одноразово) і *серіальні*, що в свою чергу поділяються на *періодичні* (виходять постійно через наперед установлені проміжки часу; заздалегідь визначено щорічну кількість випусків) та *продовжувані* (час виходу не є чітко визначеним; мають у собі риси збірників наукових праць (жанровий склад) та наукової періодики). Періодичні і продовжувані видання мають сталу назву, структуру, оформлення.

Видавничий досвід підтверджує існування і особливих типів збірників, що виділяються за класифікаційною характеристикою *інформаційні ознаки*: тези доповідей, звіти і матеріали конференції, збірник наукових статей, хрестоматія, альманах, антологія. *Тези доповідей (повідомлень)* наукової конференції з'їзду чи симпозіуму існують для попередньої публікації скороченого варіанту доповідей (анотації, реферати). Основна мета такого збірника – ознайомлення учасників наукової конференції зі змістом доповідей. *Звіти і матеріали конференції* – збірник наукової

конференції, з'їзду чи симпозіуму, у якому друкуються доповіді, резолюції, рекомендації, які відображають підсумки роботи заходу. У *збірниках наукових статей* публікуються статті, авторами яких є науковці, викладачі, аспіранти, здобувачі, студенти наукових установ, навчальних закладів чи наукових товариств. Розрізняють *монотематичні*, *політематичні*, *комплексні збірники*. Збірники наукових статей, як правило, вміщують праці науковців певної установи або ж результати певного заходу, найчастіше конференції. Вищезазвані збірники належать до наукових видань. *Хрестоматія* – навчальна книга, укладена із систематично підібраних матеріалів – художніх, публіцистичних, наукових творів чи їх уривків, які є об'єктом вивчення певної навчальної дисципліни або є її документальною чи джерельною базою. Вважається, що хрестоматія належить до навчальної літератури, оскільки склад текстів визначається навчальною програмою. Хрестоматія найчастіше має дуже чітко визначену читацьку адресу. Різновидом хрестоматії (що призначається молодшим школярам) є *читанка*. Варто сказати, що функціональний спектр текстів, які можуть включатися в хрестоматію доволі різноманітний: офіційні, наукові, нормативно-виробничо-практичні, громадсько-політичні, літературно-художні, але усі вони вміщуються у хрестоматію з метою навчання. *Альманах* – неперіодичний колективний збірник, що упорядкований за тематикою, жанровою чи стильовою ознакою. Альманах вважається зручною формою знайомства читачів з новими авторами і новими творами відомих авторів, коли немає змоги випускати журнал, а видавництво чи редакція має мету знайомити читачів із літературними новинками, стимулювати сучасний літературний процес. Цікавим є той факт, що досить часто альманахи замінили собою українські газети і журнали. *Антологія* – колективний збірник вибраних творів. Найчастіше твори до антології вміщуються за приналежністю до: певного літературного напрямку, національної літератури, певного періоду національної літератури, жанру (як правило, до антологій вміщують твори «малої» форми: поезії, оповідання, новели, есеї). Антології настільки урізноманітнилися тематично, що крім стандартної типології з'явилася й авторська: Д. Кузьмін [5] розрізняє: антологію «цілого» (охоплення широкого спектру творів національної літератури), антологію «частини» (в межах цього типу

виокремлює антологію «форми», «теми», «проблеми»); антологію «знайомства» (представлення нових творів), антологію «розширення» (поглиблення знань читача); антологію «приватного смаку»; енциклопедичний тип антологій («включає і знайоме і незнайоме, хрестоматійне і маргінальне»). Типологія Д. Кузьміна частково дублює традиційну для видавничої практики, але у ній зроблено спробу віддзеркалити реалії сучасного видання антологій.

За *інформаційними ознаками* виокремлюємо як колективні також енциклопедію і словник, оскільки дуже часто вони є продуктом спільної роботи великої кількості авторів. *Енциклопедії* потребують роботи багатьох авторів з двох причин: великий обсяг матеріалу і різна тематика статей, різний характер матеріалів, охоплення практично усіх галузей знань (у випадку універсальної енциклопедії). *Словники* як особливий тип видань, що регламентують уживання слів, виразів, у переважній більшості випадків створюються як результат наукової діяльності відповідних установ, відділів, наукових організації, що ведуть лексикографічні дослідження.

Варто зазначити, що тези доповідей, матеріали конференції, хрестоматія, антологія і альманах – це ті видання, які можуть бути виключно колективними; збірник наукових праць, енциклопедія, словник, хоча й можуть створюватися одним автором, але частіше репрезентуються як колективні.

М. Тимошик [11] вводить ознаку класифікації видань: *належності до видавця, автора чи спонсора*, за якою виділяє: власні, спільні й піратські видання. Тут ідеться головним чином про фінансовий чи організаційний бік справи. Однак у контексті колективних видань варто взяти до уваги такий вид продукції, як *спільні видання*, що є результатом співпраці двох або декількох видавництв. Міра участі кожного з них у творенні спільного продукту може бути різною: уступка авторських прав на перевидання, переклад чи фінансова допомога, підготовка певної частини тексту.

Типологічний і тематичний спектр колективних видань на книжковому ринку України досить широкий. Попри те, що колективні книжки можуть бути практично будь-якої форми, змісту, цільового призначення, і, здавалося б, усе залежить від можливостей та фантазії видавців, типологічна визначеність має велике значення, бо для видавців є програмою підготовки майбутнього видання і становить підґрунтя редакторського аналізу та опрацювання творів, а для читачів

є орієнтиром при виборі книжки, полегшує пошук необхідної інформації та процес її сприймання.

Тематика та читацьке призначення тез доповідей, звітів та матеріалів конференції визначається заходом, до якого вони приурочені. Збірники наукових статей, як правило, компонуються за тематикою (*Локальні війни сучасності: Збірник наукових статей / Інститут історії України НАН України; Нац. акад. оборони України; Укр. ін-т воєнної історії; Гол. ред. С. В. Кульчицький. – К.: Інститут історії України НАН України, 2004. – 117 с.*) або об'єднуються за приналежністю науковців до певної установи («*Записки НТШ*», «*Наукові записки Української академії друкарства*»). На зміст і форму цих збірників суттєво впливає цільове призначення. Якщо наукові колективні збірники чітко формалізовані й суворо регламентовані, то до художніх (антологій й альманахів, рідше до хрестоматій) – видавці й автори-упорядники намагаються застосовувати творчі, по мовливості, нестандартні прийоми, чим і зумовлена багатоманітність художніх колективних збірників.

Скажімо, твори в альманахах можуть об'єднуватися: установою (*Літературний альманах студентів Інституту журналістики «Святий Володимир» (періодичний)*); літературним напрямком (гуртком), який представляють автори («*Пси святого Юра*» Львів, 1997 р.) Авторів цього альманаху репрезентують однойменну літературну майстерню, (неофіційне творче об'єднання); територією, у випадку, коли вміщуються нові твори письменників одного регіону (*Високий замок: Творчість молодих / Упоряд. М. Й. Людкевич. – Львів: Каме- няр, 1989. – 189 с.; Прозайки і поети Семенівщини: Літ. альманах / Є. Бутенко, М. Зінченко. – Глобине: Поліграфсервіс, 2004. – 115 с.*); тематикою (*Королівський ліс. Кн. 2: Альманах кохання / Упорядник Іван Лучук. – Львів: ЛА «Піраміда», 2002. – 376 с.; Кінець кінцем: Альманах про сучасне візуальне мистецтво і культуру. – Івано-Франківськ: Лілея НВ, 2000. – 112 с.*).

У видавничій практиці трапляються також випадки нестандартних інтерпретацій альманаху:

Бізнес-Київ, 2003: Іміджевий альманах / Ред. рада: Яловий В. Б. та ін. – К.: ПП «ДОН-97», 2003. – 237 с.

Кроки до громадянського суспільства. Концептуальні підходи до розвитку громадянського суспільства в Україні / Науковий альманах

за ред. В. П. Рубцова, А. В. Шестакової, О. О. Ціпуринди, Т. О. Сербинської. – К.: Українська Академія Універсології, 2004. – 256 с.

Кроки до громадянського суспільства: Постмайданове громадянське суспільство України: уроки для країни та світу: Науковий альманах. – Вип. 2. – К., 2006. – 252 с.

Виразною тенденцією останнього десятиліття стало видання авторських антологій, що у час виходу у світ ставали подіями літературного та культурного життя, серед них проекти: В'ячеслава Медвіда *«Десять українських прозаїків. Десять українських поетів»* (К.: Роккард, 1995), Володимира Даниленка *«Квіти в темній кімнаті: Сучасна українська новела: Найкращі зразки української новелістики за останні п'ятнадцять років»* (К: Генеза, 1997), *«Опудало: Українська прозова сатира, гумор, іронія 80–90 років двадцятого століття»* (К: Генеза, 1997), *«Вечеря на дванадцять персон: Життємирська прозова школа»* (К: Генеза, 1997), Василя Габора *«Приватна колекція: Вибрана українська проза та есеїстика кінця ХХ століття»* (Львів: Піраміда, 2002), *«Незнайома. Антологія української „жіночої“ прози та есеїстики другої пол. ХХ – поч. ХХІ ст.»* (Львів: Піраміда, 2005), *«Дванадцятка»*. Наймолодша львівська літературна богема 30-х років ХХ сторіччя: Антологія урбаністичної прози» (Львів: «Піраміда», 2006). Варто також згадати проекти видавництва «Смолоскип»: антологія поезії *«Молоде вино»* (1994, 2000), антологія прози наймолодшої генерації літераторів *«Тексти»* (1995), *«Іменник. Антологія дев'яностих»* (1998).

На сучасному книжковому ринку представлені антології не лише художніх, а й публіцистичних та наукових творів. Наведемо декілька прикладів: Антологія публікацій у газеті *«POST-ПОСТУП»* (1991–1994) / Упор. Олександр Кривенко – Львів: ЗУКЦ, 2005. – 626 с.; *Ідея університету. Антологія* / Упор. М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська. – Львів: Літопис, 2002. – 304 с. (В Антології зібрано тексти видатних мислителів ХІХ–ХХ ст., які формотворчо і критично осмислювали ідею Університету, впливали на його розвиток); *Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – 634 с.; *Антологія української юридичної думки. У 10 т.* / За заг. ред. академіка НАН України Ю. С. Шемшученка. – К.: Видавничий дім «Юридична книга», 2002.

Специфіка хрестоматій полягає в тому, що цей тип видання перебуває на межі навчальної та художньої літератури (у хрестоматію можуть уміщуватися не лише художні тексти, але і наукові, нормативні та ін.). Ще одна особливість – чітка адресність видання; хрестоматія призначається школярам чи студентам конкретного віку (це визначається вказівкою на конкретний клас школи чи курс у ВНЗ). Ось декілька прикладів хрестоматій з різною читацькою адресою: «Осінь», «Зима», «Весна», «Літо» (Харків: Ранок, 2003) – це чотири хрестоматії для позакласного читання у молодшій школі. У кожній книжці – твори українських письменників, вірші, народні прикмети, прислів'я, приказки і загадки до певної пори року, а також інформація про свята та традиції святкування у різних країнах взимку, навесні, влітку та восени.

Хрестоматія з архівознавства: Навч. посіб. для студ. іст. спец. вищ. навч. закл. / Держкомархів, УНДІАСД; Наук. ред. І. Б. Матяш; Упоряд.: Г. В. Боряк, І. Б. Матяш, Р. Я. Пиріг. – К.: Вид. дім "КМ Академія", 2003. – 408 с. Видання містить тексти Законів України, нормативні акти, методичні рекомендації з питань діяльності архівних установ, наукові статті, присвячені ключовим проблемам архівознавства.

Можна навести також приклад і хрестоматії «для дорослих»: це хрестоматійний додаток «МУЕАЛ», «Малой української енциклопедії актуальної літератури» («Плерома», 1998). Прикметно, що у цьому випадку уже не йдеться конкретно про функцію навчання, а швидше – про функцію читання для дозвілля і самоосвіти.

Усе вищезазначене дозволяє зробити висновок, що традиційний поділ на наукові та художні збірники уже не є таким чітким. Попри те, що збірник наукових праць, тези доповідей і матеріали конференції надалі залишаються виключно науковими виданнями, антологія й альманах репрезентуються і як художні, і як наукові, а хрестоматію можемо вважати стиковим типом видання.

Виокремлення особливих типів збірників і їх урізноманітнення надзвичайно позитивне явище і для видавця, і для читача, оскільки певний своєрідний набір типологічних ознак спрощує роботу видавця і редактора, а також забезпечує очікування читачів. Багатоманітність видів видань дозволяє розширити асортимент, а отже, повніше задовольнити запити і потреби споживачів. Однак негативною тенденцією сучасного книговидавництва є те, що, випускаючи збірники творів, видавці часто

намагаються безпідставно використати у назві терміни «антологія», «альманах», «хрестоматія». Дійсно, тоді назва більше привертає увагу читачів-покупців, бо в ці терміни закладений певний набір типологічних ознак, а крім того, за українською книжковою традицією, у такі видання вміщуються вибрані, кращі чи підсумкові твори (щоправда, в сучасних умовах цієї традиції дотримуються не завжди). Через суттєві недоліки чинного стандарту, який класифікує видання [10], та типологічну неграмотність деяких видавців трапляються випадки неправильного визначення типу видання, що, природно, призводить до вад у програмі підготовки книжки до виходу у світ. Наприклад:

Антологія біоетики: Доповіді, представлені на I Нац. конгресі з біоетики, 17–21 вересня 2001 р. / За ред. Ю. І. Кундієва. – Львів: Бак, 2003. – 589 с. (очевидно, це тези доповідей або матеріали конференції);

Антологія бюджетного механізму / С. І. Юрій, В. Г. Дем'янишин, Я. М. Буздуган / Тернопільська академія народного господарства. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 249 с. (у цьому випадку складно чітко визначити тип видання лише за бібліографічним описом, можна припустити, що це збірник наукових статей);

Антологія зарубіжної поезії другої половини XIX – XX сторіччя: Посібник для 10–11 класів загальноосв. навч. закладів / Упор. Д. С. Наливайко. – К.: Навчальна книга, 2003. – 319 с.; Гуманістична психологія: Антологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів: У 3 т. / Упорядники й наукові редактори Р. Трач і Г. Балл. – К.: Пульсар, 2001. (мабуть, ці видання слід класифікувати як хрестоматії).

Українська дитяча література: Хрестоматія. – К.: Вища школа, 2002 – 519 с. (Анотація до цього видання починається словами «Антологія містить твори для дітей з усної народної творчості...», і не зрозуміло, до якого типу належить це видання).

Типологічна невизначеність або хибне формулювання типу видання – явище вкрай негативне, адже порушує визначену сукупність суттєвих ознак видання, які з'являлися й еволюціонували із розвитком видавничої справи, а в наш час усталились в стандартах та нормативних документах. І дуже важливо, щоб видавничі працівники, редактори докладали зусиль для визначення правильних типологічних ознак.

Темою окремого дослідження, мабуть, мають стати колективні жанри, як от – колективна стаття, колективна доповідь, колективне есе, колективний роман, повість, оповідання; колективні поетичні жанри – буриме, ренга. В цій статті лише зазначимо, що доволі часто твори колективних жанрів вміщуються у колективні видання, наприклад, колективні статті – у збірник наукових статей. При бажанні практично будь-який жанр літератури може втілюватися колективно, виняток становлять автобіографія, авторецензія; індивідуальними частіше є «малі» жанрові форми (новела, замітка тощо).

Невипадково значну увагу в статті приділено колективним збірникам, це зумовлено насамперед їхньою різноманітністю. Але варто зазначити, що усі моновидання, мабуть, за винятком автореферату дисертації, можуть і успішно втілюються колективами авторів. Для створення цілісної типологічної системи важливо не випускати з уваги цю принципову можливість існування колективного моновидання. Врахування ознаки колективності як цілісного твору, моновидання, так і збірника може мати вирішальне значення для високоякісної редакційно-видавничої підготовки. Також ця ознака може доволі ефективно використовуватися для позиціонування книги на книжковому ринку, наприклад, у моновиданні – це наголошення на найкращих позитивних рисах і якостях колективного авторства, як от, різноплановість, глибина і комплексність висвітлення теми за допомогою поєднання роботи різних авторів; якісно нові ідеї, продукти творчості, що з'являються внаслідок взаємного доповнення індивідуальностей; у збірнику – це об'єднання в одній книзі плеяди талановитих авторів, представлення колекції найкращих творів тощо.

Отже, з огляду на все вищевикладене пропонуємо ввести в науковий обіг та книговидавничу практику нову типологічну ознаку: **авторського складу**. Схему типологічного поділу зображено на таблиці. Поділ видань за ознакою авторського складу, як це вказано у таблиці, дозволяє не лише впорядкувати саме колективні видання, а й зробити поділ видань у цілому логічним, послідовним і чітким, адже його було здійснено за принципом «від загального до конкретного». Формування узагальненої типологічної системи видань насамперед необхідне в контексті трьох напрямків роботи з книгою: редакційно-видавничого, бібліотечно-бібліографічного, книготорговельного. З книготорговельного – впливає також аспект реклами книги. Для усіх цих напрямків вагоме значення має запропонована

типологічна ознака. Підходи до оцінки авторського оригіналу, його опрацювання, концепція видавничого втілення для моноавторських і колективних видань є різними, таким чином, для редактора-видавця така систематизація має виняткове значення. В бібліотечно-бібліографічній роботі ознака авторського складу має враховуватися при обліку і описі видань; урахування цієї ознаки може суттєво вдосконалити комплектування та систематизацію фондів, а також – обслуговування читачів, здійснення пошуку видання за автором. Для успішної роботи в книжковій торгівлі необхідними є знання основних характеристик асортименту, змістове наповнення видань, унікальні торговельні характеристики, якими може виступати автор (авторський колектив). Наступним аргументом на користь введення нової ознаки є прямий вплив автора, а відтак і авторського складу (у випадку колективу) на найсуттєвіші критерії виокремлення видань у види: «Зміст – Адресність – Форма». Безперечно, основним критерієм видової конкретизації є зміст видання, з нього випливають усі інші типологічні ознаки, зокрема, одні з найважливіших: читацька адреса та форма втілення.

Вважаємо, що врахування книгознавцями такої ознаки як колективність книги може удосконалити сучасну типологічну систему видань, а відповідно – сприяти ефективнішій роботі редакторів і видавців із колективними книжками.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. *Акопов А. И.* Методика типологического исследования периодических изданий (на примере специальных журналов). – Иркутск: Изд-во Иркут. Ун-та, 1985. – 96 с.
2. Видання. Основні види: Терміни та визначення: ДСТУ 3017–95. – К.: Держстандарт України, 1995. – 48 с.
3. *Гречихин А. А.* Современные проблемы типологии книги. – Воронеж: Изд-во Воронеж, ун-та, 1989. – 247 с.
4. *Кожевников Г. В.* Типология литературно-художественной книги: Конспект лекции. – М.: Изд-во МПИ, 1985. – 40 с.
5. *Кузьмин Дмитрий.* В зеркале антологий. [Електрон. ресурс]. – URL: <http://magazines.russ.ru>.
6. *Кулешов С. Г.* Документальні джерела наукової інформації: поняття, типологія, історія типологічної схеми. – К.: УкрІНТЕІ, 1995. – 190 с.

7. *Кулешов С. Г.* Новий погляд на структуру документознавства // Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 10. – С. 24-27.
8. *Мильчин А. Э.* Издательский словарь-справочник. – М.: Юристъ, 1998. – 472 с.
9. Нові видання України: Бібліотечний бібліографічний покажчик книг та брошур. – К.: Кн. палата України, 1996-2008
10. *Огар Е. І.* Українсько-російський та російсько-український словник-довідник з видавничої справи. – Львів: Палітра друку, 2002. – 224 с.
11. *Тимошик М.* Книга для автора, редактора, видавця: Практичний посібник. – 2-ге вид., стереотипне. – К.: Наша культура і наука, 2006. – 560 с.
12. *Швецова-Водка Г. М.* Типологія книги. – К.: Кн. Палата України, 1999. – 78 с.
13. Основы текстологии / Под ред. *В. С. Нечаевой.* – М., 1962. – 500 с.
14. *Luey Beth.* Multiauthor Books and Antologies // Handbook for Academic Authors. – 2nd ed. – Cambridge University Press, 1994. – P. 105-121.

¹ Моноавторським може бути будь-яке видання, окрім антології, альманаху, хрестоматії, тез доповідей, звітів і матеріалів конференції, однак автореферат дисертації, мабуть, єдине видання, що може бути виключно індивідуальним.

² Практично будь-яке моновидання, за винятком автореферату дисертації, може бути колективним. До таблиці включено лише декілька типів для наведення прикладів.

³ Варто зазначити, що і словник, і енциклопедія можуть репрезентувати індивідуальне авторство, однак дуже часто є колективними з багатьох причин, серед яких і фундаментальність цих типів видань, і необхідність опрацьовувати великий обсяг матеріалу, і потреба висвітлення питань з різних галузей знань (наприклад, в універсальній енциклопедії) тощо, тому зараховуємо ці видання до полівидань.

